

Soft Skills : ทักษะสำคัญสำหรับครูในสังคมพหุวัฒนธรรม

Soft Skills: Important Skills for Teachers in Multicultural Society

ไหมไทย ไชยพันธุ์^{1*} จิระสุข สุขสวัสดิ์²Maithai Chaiyapan^{1*}, Jirasuk Suksawat²

(Received: May 3, 2022; Revised: June 1, 2022; Accepted: June 9, 2022)

บทคัดย่อ

ครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนเพื่อขับเคลื่อนให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองไปสู่ความสำเร็จทางการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคม ครูจึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องมี Soft skills ซึ่งถือเป็นชุดของทักษะภายในและภายนอกของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับความสามารถ พฤติกรรม และทัศนคติเพื่อช่วยนำทางให้ครูสามารถปรับตัวการทำงานร่วมกับผู้อื่นและสภาพแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังสามารถช่วยเสริมทักษะอื่น ๆ เช่น ทักษะทางด้านวิชาการ ด้านเทคนิค และด้านวิชาชีพได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะครูในสังคมพหุวัฒนธรรม ผู้ที่ต้องมีโลกทัศน์กว้างไกล มีทัศนคติเชิงบวก มองเห็นได้ถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมในห้องเรียน เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ การอยู่ร่วมกันอย่างสันติของผู้เรียนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม Soft skills จึงเปรียบเสมือน กลไกที่สำคัญสำหรับอาชีพครูต่อการพัฒนาการเรียนรู้และเข้าใจผู้เรียน และตระหนักถึงการเชื่อมโยงความสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวหลากหลายมิติของผู้เรียนอย่างเป็นพลวัต ในบทความนี้จึงได้นำเสนอประเด็นต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้นเกี่ยวกับ Soft skills ประกอบไปด้วย 3 ประเด็น คือ สมรรถนะของครูในสังคมพหุวัฒนธรรม Soft skills สำหรับครูที่ส่งผลต่อผู้เรียน และการพัฒนา Soft skills สำหรับครูในสังคมพหุวัฒนธรรม ซึ่งแนวทางเหล่านี้เป็นกลไกสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาให้ครูประสบความสำเร็จต่อการทำงานและการดำเนินชีวิตอย่างแท้จริง

คำสำคัญ: Soft Skills ทักษะสำคัญสำหรับครู สังคมพหุวัฒนธรรม

¹คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

¹Faculty of Education, Songkhla Rajabhat University

²สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช

²Faculty of Education, Sukhothai Thammathirat

*Corresponding author. E-mail: maithai.ch@gmail.com

Abstract

Teachers play an important role in the development of students' learning and in motivating them to achieve academic, professional, personal, and social success. Soft skills, which are a set of intra-personal and interpersonal skills related to abilities, behaviors, and attitudes that help teachers adapt working with others and adjust themselves with surroundings. Soft skills can also promote the development of other skills, such as academic, technical, and professional skills. In particular, teachers working in multicultural society must have broader vision, positive attitude and recognize cultural diversity in classroom. Teachers should be familiar with a diverse classroom and enhance students working together in harmony in the diverse classroom. As a result, soft skills are similar to a career supporter for teachers who know students, admire diversity, and are aware of the dynamic link between the things surrounding the learner. This article aimed to present soft skills-related issues in order to create more understanding of these skills, comprising of 3 dimensions: Teacher competencies in multicultural society, Soft skills for teachers affecting learners and Soft skills development for teachers in multicultural society. These guidelines will be an important mechanism in promoting the development of teachers to be truly successful in life and work.

Keywords: Soft skills, Important Skills for Teachers, Multicultural society

บทนำ

“ครู” คือ บุคลากรทางการศึกษาที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จในระบบการจัดการศึกษาของประเทศ เนื่องจาก “ครู” คือผู้ที่ทำหน้าที่จัดการเรียนการสอน อบรมสั่งสอนศิษย์ วิทยาการต่าง ๆ ให้ศิษย์เกิดความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรม มีค่านิยมที่ดีงาม ประเมินผลความก้าวหน้าของศิษย์ ตลอดจนแนะแนวด้านการใช้ชีวิตด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ให้การปรึกษาเมื่อศิษย์มีความทุกข์ใจ และจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความเจริญงอกงามแก่ศิษย์ การปฏิบัติงานและการปฏิบัติตนของครูจึงส่งผลโดยตรงต่อการเรียนรู้ของศิษย์ “ครู” จึงถือได้ว่าเป็นวิชาชีพที่สำคัญในการทำนายถึงคุณภาพและความสำเร็จของ “ศิษย์” ดังนั้นครู คือ “กุญแจ” สู่ความสำเร็จในกระบวนการเรียนการสอน (Almeida, Moore, & Barnes, 2018; Mailoo, Retnawati, Arifin, Kesuma, & Putranta, 2020) แต่สังคมในปัจจุบันครูที่มีความรู้ทางวิชาการและทักษะการเรียนการสอนที่ดีเพียงอย่างเดียว อาจยังไม่เพียงพอต่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ จากงานวิจัยทางด้านการศึกษาและด้านจิตวิทยา พบว่านอกจากครูจะมีหน้าที่ความรับผิดชอบในเรื่องการจัดการเรียนการสอนด้านวิชาการซึ่งถือเป็น Hard skills แล้วนั้น ครูจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้เกี่ยวกับทักษะภายในบุคคล และทักษะระหว่างบุคคล นั่นคือ

“Soft skills” ซึ่งถือเป็นทักษะสำคัญที่เกี่ยวข้องกับบุคคลต่อการสร้างความสัมพันธ์และการมีทัศนคติเชิงบวกกับบุคคลอื่นที่เหมาะสม (Crawford, Weber, & Lee, 2020; Huda SA, Suyanto., Arifi, Putranta, & Munir Azizah, 2021)

“Soft skills” จึงเป็นทักษะที่ทำให้ครูพัฒนาตนเองจนก้าวไปสู่ความเป็นมืออาชีพในการทำงาน ซึ่ง Inspire Education (2013) ได้อธิบายถึงความเป็นมืออาชีพของครูไว้ว่า คือ การมีความรอบรู้ ความชำนาญในวิชาชีพ มีไหวพริบแก้ไขปัญหา ปรับตัวและยืดหยุ่นกับทำงานภายใต้บริบททางสังคมที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม สามารถปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานวิชาชีพ ในขณะเดียวกันผู้เชี่ยวชาญทางด้านการศึกษาจากมหาวิทยาลัย Harvard มีความเห็นว่าความสำเร็จในการทำงานของครูมาจาก Soft skills มากถึงร้อยละ 85 และมีเพียงร้อยละ 15 ที่มาจาก Hard skills ดังนั้น Soft skills จึงเป็นทักษะที่มีความสำคัญและจำเป็นเป็นอย่างมากต่อครูทุกคน เพื่อช่วยให้ประสบความสำเร็จในชีวิตและการทำงาน (Skill Builder Pro, 2018)

สภาพปัญหาการพัฒนาการศึกษาของครูในสังคมพหุวัฒนธรรมโดยเฉพาะในบริบทของพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ จากการศึกษาของ สิทธิชัย ทองมาก, วุฒิชัย เนียมเทศ, เรชา ชูสุวรรณ, และ ฤทัยชนนี สิทธิชัย (2561) พบว่า ครูมีปัญหาของการไม่เข้าใจถึงความเป็นอัตลักษณ์ของผู้เรียนในพื้นที่ เช่น ผู้เรียนส่วนใหญ่ใช้ภาษายาวีหรือภาษาถิ่นใต้ในการสื่อสาร แต่ครูบังคับให้ใช้ภาษาไทยกลางอย่างเข้มงวดทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกแปลกแยก ปัญหาการแบ่งพรรคแบ่งพวกของผู้เรียนจากความแตกต่างทางด้านศาสนาที่ครูยังไม่สามารถหลอมรวมผู้เรียนให้เป็นหนึ่งเดียวกันได้ และปัญหาการขาดเชื่อมประสานการทำงานร่วมกันระหว่างครูและชุมชนในพื้นที่ ดังนั้นการผลิตครูในบริบทดังกล่าวจึงต้องเพิ่มคุณภาพของครูให้ตอบโจทย์พื้นที่และเรียนรู้ในการพัฒนาทักษะ Soft skills ของตนเองเพราะครูไม่ได้มีหน้าที่สอนเพียงอย่างเดียวแต่ต้องเป็นศูนย์กลางพัฒนาและแก้ปัญหาในท้องถิ่นด้วย

การศึกษาในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา พบว่า การปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ มีการมุ่งเน้นให้ครูพัฒนา Soft skills เพิ่มมากขึ้น ดังเช่นงานวิจัยของ Majid, Liming, and Raihana (2019) สำรวจความสำคัญของ Soft skills ต่อการศึกษาและความสำเร็จทางวิชาชีพครูจากมหาวิทยาลัย 4 แห่งในประเทศสิงคโปร์ พบว่า 5 อันดับแรก จาก 14 อันดับ คือ การทำงานเป็นทีม การสื่อสาร การตัดสินใจ การแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อน และการปรับตัวต่อความเปลี่ยนแปลงภายใต้สังคมที่มีความหลากหลาย โดยเฉพาะการจัดการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมที่มีความแตกต่างทางด้านเชื้อชาติ ภาษา ศาสนา และเพศ ดังนั้นบทบาทของครูต้องเป็นผู้ที่มีใจกว้าง เอื้อให้เกิดการยอมรับ การเคารพซึ่งกันและกัน เกิดความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมและลดความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้นในห้องเรียน (มณทิรา อึ้งน้อย, รัชฎาญจน์ ทองถาวร, และ ไพบุลย์ อุปันโน, 2563) ตลอดจนต้องทำงานร่วมกัน

กับทุกภาคส่วนทั้งระดับครอบครัว โรงเรียน ชุมชน องค์การศาสนา หน่วยงานสุขภาพจิต การพัฒนาให้ครูในสังคมพหุวัฒนธรรมเกิด Soft skills จึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างมากเพราะครูเป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดกับผู้เรียนมากที่สุด หากครูสามารถเอื้อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ภายใต้บริบททางวัฒนธรรมทั้งในและนอกห้องเรียนเห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกันบนความแตกต่าง ย่อมนำมาสู่การเสริมสร้างการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขและพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดสุขภาวะแบบองค์รวมทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และสติปัญญา ซึ่งนอกเหนือจากการเน้นผลสัมฤทธิ์เพียงอย่างเดียว ดังนั้นในบทความนี้ผู้เขียนได้นำเสนอประเด็นสำคัญเพื่อให้เกิดความเข้าใจและนำไปสู่การพัฒนาเกี่ยวกับ Soft skills ที่ทักษะสำคัญสำหรับครูในสังคมพหุวัฒนธรรม โดยมีรายละเอียดดังนี้

สมรรถนะของครูในสังคมพหุวัฒนธรรม

สังคมพหุวัฒนธรรม (Multicultural society) หมายถึง สังคมที่ประกอบด้วยกลุ่มคนที่มีความแตกต่างและหลากหลายทางวัฒนธรรมและสังคม ไม่ว่าจะเป็นด้านเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา การแต่งกาย วิธีการดำเนินชีวิต พื้นที่อาศัยทางภูมิศาสตร์ ชนชั้นทางสังคม และยังหมายรวมถึงบุคคลที่มีความบกพร่องทางด้านร่างกาย จิตใจ และกลุ่มที่มีความหลากหลายทางเพศ ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าสังคมไทยเป็นสังคมที่มีความเป็นพหุวัฒนธรรม การทำความเข้าใจในประเด็นนี้จึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะการจัดการเรียนรู้เพื่อการอยู่ร่วมกัน ต้องเน้นให้ผู้เรียนมีความเข้าใจวิถีชีวิต แนวคิด สังคม วัฒนธรรมของกลุ่มต่าง ๆ ในสังคม มีเจตคติและมีทักษะในการปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างถูกต้อง ความมุ่งหมายของการจัดการเรียนรู้พหุวัฒนธรรมอยู่ที่ความรู้ความเข้าใจและสำนึกข้ามวัฒนธรรม ความเหมือนและความแตกต่างทางวัฒนธรรม ตลอดจนการมีปฏิสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมระหว่างกัน ในลักษณะเป็นมิตร เคารพและนับถือบุคคลที่มาจากวัฒนธรรมเชื้อชาติอื่น ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนพหุวัฒนธรรม ครูจำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีสมรรถนะทางพหุวัฒนธรรมก่อนเป็นอันดับแรก และครูไม่ควรบังคับให้ผู้เรียนต้องมีวัฒนธรรมเหมือนคนกลุ่มใหญ่ในสังคม แต่ครูต้องให้ความสำคัญกับผู้เรียนทุกคน ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ โดยปราศจากความกลัว หรือกังวลในความแตกต่างของตนเอง สิ่งสำคัญที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสังคมพหุวัฒนธรรม คือ การลดอคติ ลดความกังวล ความไม่เท่าเทียมและส่งเสริมให้ผู้เรียนอยู่ร่วมกันภายใต้ความแตกต่าง (ชรินทร์ มั่งคั่ง, 2562; ไหมไทย ไชยพันธุ์, 2562)

นักวิชาการและนักจิตวิทยาได้กล่าวถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูที่มีสมรรถนะทางพหุวัฒนธรรม ซึ่งในที่นี้หมายถึงรวมถึงครูแนะแนวและนักจิตวิทยาการศึกษาในโรงเรียน ซึ่งเป็นบุคลากรที่ทำหน้าที่ในการให้บริการแก่ผู้เรียนเพื่อให้สามารถพัฒนาตนได้อย่างเต็มศักยภาพในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านชีวิตส่วนตัว การศึกษา อาชีพและด้านการทำงาน ภายใต้สัมพันธภาพระหว่าง

ผู้ให้บริการและผู้รับบริการที่มีความแตกต่างบนพื้นฐานของวัฒนธรรม โดยสมรรถนะดังกล่าวประกอบไปด้วย 3 องค์ประกอบ (Jaladin & Simmonds, 2011; ลีติกาญจน์ บุญรักษา อินทาปัจ, และ อรัญญา ต๋ายคำกริ, 2560; ศรีมณเฑาะ เกษสาคร, 2554) ดังนี้

1. การตระหนักรู้ด้านพหุวัฒนธรรม (Multicultural awareness) คือ สิ่งแรกในการมีสมรรถนะทางพหุวัฒนธรรม เนื่องจากเป็นเรื่องของความคิดและความรู้สึกของบุคคลอันส่งผลให้มีพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งต่าง ๆ ดังที่โลเครติสได้กล่าวไว้ว่า “ชีวิตที่ไม่เคยถูกตรวจสอบเลยนั้นคือ ชีวิตที่ไร้ค่า” ฉะนั้นครูจึงควรตระหนักรู้ถึงอคติ ความเชื่อ การคิดไปล่วงหน้าของตนเองว่ามีความแตกต่างจากผู้อื่นอย่างไรบ้าง รวมไปถึงการยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข ความจริงแท้ในตนเอง ความเข้าใจอกเข้าใจ และความใจกว้างที่จะเปิดรับผู้ที่มีความแตกต่างกับตน ถือเป็นพื้นฐานสำคัญอย่างยิ่งต่อสัมพันธภาพระหว่างครูและผู้เรียน การตระหนักรู้ภายในตน คือ กระบวนการตรวจสอบตนเองอย่างเป็นระบบจากการสังเกตตนเอง (Self-monitoring) และการสะท้อนประเมินตนเอง (Reflective self-evaluation) ถึงความเชื่อ ทศนคติส่วนตน โดยครูต้องมีความไวและตระหนักถึงความสำคัญของวัฒนธรรมก่อน ทั้งวัฒนธรรมของตนเองและของผู้อื่น มีทัศนคติทางบวก (Positive attitude) และมีความระมัดระวังป้องกันตนเองน้อย (Ego – defensiveness) ดังเช่น จากงานวิจัยของ Baharudin (2012) ที่ผู้ให้ข้อมูลท่านหนึ่งกล่าวว่า “ครูแนะแนวและนักจิตวิทยาการศึกษาที่ดี ควรมีความใจกว้างและยืดหยุ่นจริงแท้ในตัวเอง เข้าใจสังคมวัฒนธรรมต่าง ๆ และยอมรับผู้มาศึกษาที่แตกต่างจากเขาด้วย”

2. การมีความรู้ความเข้าใจด้านพหุวัฒนธรรม (Multicultural knowledge) คือ การมีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับวัฒนธรรมที่แตกต่างระหว่างผู้เรียนกับครู โดยครูต้องเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้น ทำความเข้าใจต่อการมองโลกและชีวิต การตีความต่อสิ่งต่าง ๆ โดยปราศจากอคติ การตัดสิน มีความรู้เกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมที่สืบทอดต่อกันมา มีความสามารถในการรับรู้ถึงรูปแบบลีลาการสื่อสารที่ต่างกัน การใช้ภาษาถิ่น ผ่านการเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกันกับเครือข่ายทางสังคม ชุมชนในบางโอกาสเพื่อเป็นการสร้างมิตรภาพและเครือข่ายในการทำงานร่วมกัน ตลอดจนเพื่อให้ทราบถึงมุมมองของกลุ่มคนที่นอกเหนือไปจากมุมมองที่ตนเองมีอยู่ โดยสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นสิ่งที่ครูสามารถทำได้โดยการศึกษาเอกสารข้อมูล ซึ่งความรู้นี้จะส่งผลให้ครูรู้ว่าควรปฏิบัติต่อผู้เรียนและผู้ทำงานด้วยเช่นไรให้ถูกต้องเหมาะสมต่อวัฒนธรรมนั้น

3. การมีทักษะด้านพหุวัฒนธรรม (Multicultural skills) เมื่อมีความตระหนักรู้ความเข้าใจ ความเหมือนและความแตกต่างวัฒนธรรมที่หลากหลายได้อย่างเหมาะสม ต้องมีการสร้างทักษะโดยนำความตระหนักมาประยุกต์กับความรู้ ความเข้าใจเพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้เรียนต่างวัฒนธรรม เพื่อฝึกฝนทักษะและพัฒนาความรู้ความเข้าใจตนเองเพิ่มเติม ไม่ว่าจะเป็นทักษะ

การสื่อสาร การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำ การแก้ไขปัญหา จากงานวิจัยของ Jaladin and Simmonds (2011) ได้มีการนำเสนอถึงทักษะทั่วไปที่ครูและบุคลากรที่ทำหน้าที่ในการให้บริการแก่ผู้เรียนสามารถนำมาใช้ได้ ไม่ว่าจะเป็นทักษะการกระตุ้น ทักษะการทวนความ ทักษะการสะท้อนความ ทักษะการถาม เพื่อขยายความและตรวจสอบ และทักษะการสรุปความ เพื่อทำความเข้าใจและแบ่งปันเรื่องราวและข้อมูล และเข้าใจการมองโลกของผู้เรียนมากยิ่งขึ้น โดยปัจจัยหลักที่นำไปสู่การพัฒนาทั้งตัวครูและผู้เรียนให้มีคุณภาพ คือ การมี Soft skills ที่ดีนั่นเอง

Soft skills สำหรับครูที่ส่งผลต่อผู้เรียน

“Soft skills” เป็นทักษะในการพัฒนา “ครู” ให้มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ทั้งเป็นคนเก่งและคนดี มีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ซึ่งทักษะดังกล่าวเป็นทักษะภายในบุคคล (Intrapersonal skills) และทักษะระหว่างบุคคล (Interpersonal skills) หรือทักษะทางสังคม (Social skills) ที่ควบคู่ไปกับการดำเนินชีวิตภายใต้พลวัตรทางสังคมและวัฒนธรรม จากการทบทวนวรรณกรรมทั้งในและต่างประเทศ พบว่านักวิชาการได้ให้ความหมายของคำว่า Soft skills ไว้อย่างหลากหลาย รวมทั้งความหมายตามทัศนะของผู้เขียน ดังนี้

Anderson (2020) กล่าวว่าไว้ว่า Soft skills คือ ทักษะภายในบุคคลและทักษะระหว่างบุคคล ซึ่งเป็นทักษะที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม ความคิด และลักษณะส่วนที่จำเป็นต่อการพัฒนาตนเอง ซึ่งโดยทั่วไปแล้วทักษะดังกล่าววัดได้ยาก แต่กลับเป็นทักษะที่สามารถพัฒนาให้บุคคลประสบความสำเร็จในบทบาทหน้าที่การปฏิบัติงานได้ในทุก ๆ หน่วยงาน โดยได้กล่าวถึง 5 ทักษะที่เป็นที่ต้องการที่สุดสำหรับปี 2020 คือ ทักษะความคิดสร้างสรรค์ ทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทักษะในการสื่อสารและปฏิสัมพันธ์ ทักษะการปรับตัวในสังคมที่มีความเปลี่ยนแปลง และทักษะความฉลาดทางอารมณ์

Malykhin, Aristova, Kalinina, and Opaliuk (2021) กล่าวว่าไว้ว่า Soft skills คือ ทักษะทางด้านอารมณ์และอุปนิสัยซึ่งเป็นความสามารถของบุคคลในการทำงานร่วมกับผู้อื่นภายใต้สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง โดย Soft skills ถือเป็นส่วนเสริมของ Hard skills ที่สำคัญสำหรับทักษะด้านอาชีพ ได้แก่ การสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรม การคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อน การบริหารเวลา การทำงานเป็นทีม และการปรับตัวในสังคมที่มีความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม

คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ร่วมสมัย สำนักงานราชบัณฑิตยสภา (2557) กล่าวว่าไว้ว่า Soft skills หรือ จรณทักษะ (จะระนะ) คือ ทักษะความสามารถในการทำงานที่ได้จากการเรียนรู้หรือการฝึกฝน วิชาการ และวิชาชีพ โดยเป็นทักษะเฉพาะของบุคคลในเรื่องความฉลาดและความสามารถทางด้านอารมณ์ หรือความมีคุณธรรมซึ่งเป็นทักษะที่ผู้ปฏิบัติงานพึงมี บุคคลที่มี

จรรยาวัชจะเป็นผู้ปฏิบัติงานได้ดี มีความสามารถในการติดต่อสื่อสาร มองโลกในแง่ดี มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถควบคุมอารมณ์ความรู้สึกของตนเองได้ และเข้าใจความเป็นจริงของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้

ฐาปกรณ์ อ่วมสถิตย์ (2564) กล่าวว่า Soft skills คือ ทักษะที่ช่วยเสริมความฉลาดด้านอารมณ์และสังคม เพื่อก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีในการทำงานร่วมกับบุคคลอื่นให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเป็นทักษะที่ปัญญาประดิษฐ์ไม่มีหรือสร้างขึ้นไม่ได้ ประกอบด้วย ทักษะการสื่อสารและการพูดในที่สาธารณะ ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทักษะการเป็นผู้นำ ทักษะการคิดวิเคราะห์แก้ไข ปัญหา ทักษะการปรับตัวทางวัฒนธรรม และทักษะความคิดสร้างสรรค์ โดยทักษะดังกล่าวอาจเปลี่ยนแปลงไปตามบริบทของสังคมและวัฒนธรรมนั้น ๆ

จากความหมายข้างต้นสามารถสรุปความหมายของ Soft skills หมายถึง ทักษะภายในและภายนอกของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับความสามารถ พฤติกรรม ทัศนคติเพื่อช่วยนำทางให้บุคคลสามารถปรับตัวอยู่ในสภาพแวดล้อมและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย การสื่อสาร การมีความคิดสร้างสรรค์ การทำงานร่วมกับผู้อื่น การแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อน ความฉลาดทางอารมณ์ และการปรับตัวในสังคมพหุวัฒนธรรม ซึ่งทักษะเหล่านี้สามารถนำไปใช้อย่างกว้างขวางและช่วยเสริมทักษะ อื่น ๆ เช่น ทักษะทางด้านวิชาการ ด้านเทคนิค และด้านวิชาชีพได้เป็นอย่างดี ดังนั้นครูจึงจำเป็นที่จะต้อง มี Soft skills ที่สำคัญก่อนที่จะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ทั้งเป็นการส่งเสริมพัฒนา ป้องกัน และแก้ไข คุณภาพชีวิตที่ดีอย่างยั่งยืนครอบคลุม ขอบข่ายทางด้านส่วนตัวและสังคม ด้านการศึกษา ด้านการพัฒนาพื้นฐานทางอาชีพ

ครูในยุคปัจจุบันไม่เพียงแต่ต้องเป็นครูที่มีองค์ความรู้แต่ต้องเป็นครูที่มีทักษะในการจัดการชั้นเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ เปลี่ยนบทบาทจากผู้บรรยายไปเป็นผู้เอื้ออำนวยความรู้ ซึ่งทักษะสำคัญของครูในการพัฒนาวิชาชีพครูให้ก้าวหน้าและยั่งยืนนั้น คือ การมีทักษะ Soft skills (วิจารณ์ พานิช, 2558) Soft skills นับว่าเป็นหัวใจสำคัญของการประกอบวิชาชีพครูให้ประสบความสำเร็จ ปัจจุบันสถานศึกษาเริ่มให้ความสนใจและพัฒนาครูในยุคใหม่ให้มี Soft skills เพื่อพัฒนาวิชาชีพครูให้ก้าวไปสู่ “ความเป็นครูมืออาชีพ” และ “มีจิตวิญญาณความเป็นครู” เนื่องจากที่ผ่านมามาตรฐานการศึกษามักเผชิญปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมและการแสดงอารมณ์เชิงลบของครูต่อผู้เรียน โดยมักถูกนำเสนอผ่านสื่อต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องไม่ว่าจะเป็นการใช้ถ้อยคำรุนแรง คำหยาบ คำพูด ประชดประชัน และการทำร้ายร่างกาย เป็นต้น ซึ่งการกระทำดังกล่าวล้วนขัดแย้งกับจรรยาบรรณวิชาชีพครูและส่งผลกระทบต่อผู้เรียนทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ ตลอดจนความเคารพและความศรัทธาในตัวครู (Gruzdev, Kuznetsova, Tarkhanova, & Kazakova, 2018)

การที่ครูมี Soft skills จึงเป็นพื้นฐานสำคัญ ซึ่งเป็นประเด็นที่ผู้เกี่ยวข้องทางการศึกษาต้องให้ความสำคัญไม่น้อยไปกว่าการพัฒนาการเรียนการสอนของผู้เรียน เพราะผู้เรียนจะประสบความสำเร็จในการเรียนที่ดีได้ต้องมีพื้นฐานมาจากครูที่ดีและมีความพร้อมเป็นปัจจัยสำคัญ ทั้งนี้มหาวิทยาลัย Capella University (2018) ได้มีการนำเสนอ Soft skills สำหรับครูที่ควรมีและที่ส่งผลต่อผู้เรียนไว้ 6 ทักษะ คือ

1. การสื่อสารและการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียน : การสื่อสารที่ดีถือเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับครู โดยเฉพาะการใช้ภาษาเชิงบวกแทนข้อความหรือคำพูดเชิงลบ เช่น การชมเชยและบอกกล่าวแทนที่เมื่อผู้เรียนมีพฤติกรรมที่เหมาะสม ทั้งนี้หากผู้เรียนมีสัมพันธภาพที่ดีกับครู จะส่งผลให้เกิดความกระตือรือร้นและให้ความร่วมมือต่อการเรียนรู้ และเกิดบรรยากาศการเรียนรู้เชิงบวกในห้องเรียน

2. ภาวะผู้นำ : ครูจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำในการริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ มีวิสัยทัศน์ กล้าคิดและกล้าให้คำแนะนำและให้ความช่วยเหลือทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ เพื่อยกระดับผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น

3. การทำงานเป็นทีม : การทำงานเป็นทีมในบริบทของครูยังหมายถึงการทำงานในลักษณะของการร่วมมือ ร่วมใจกันระหว่างครู สถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรทางศาสนา เพื่อให้เกิดพลังขับเคลื่อนทางการศึกษาที่มีประสิทธิภาพต่อผู้เรียน ซึ่งการทำงานในลักษณะนี้เป็นการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หรือ PLC (Professional Learning Community) โดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ไปที่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ผ่านการวางแผน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน จนเกิดเป็นวัฒนธรรม หรือชุมชนของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในโรงเรียน (นัตยา หล้าทูนรินกุล, 2561)

4. การแก้ไขปัญหา : การแก้ไขปัญหาเป็นทักษะการบริหารจัดการปัญหาต่าง ๆ สามารถเกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ครูมีบทบาทบรรเทาหรือคลี่คลายปัญหาความทุกข์ใจที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน โดยเริ่มต้นจากการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคลทั้งจุดเด่นและจุดด้อย เพื่อช่วยส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพให้สอดคล้องและเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียนเป็นรายบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ

5. ความฉลาดทางอารมณ์และสังคม : ความฉลาดทางอารมณ์และสังคมนับว่าเป็นรากฐานสำคัญสำหรับครูต่อการพัฒนาการเรียนรู้ที่ปลอดภัยต่อผู้เรียน โดยเฉพาะการเรียนรู้ในสังคมพหุวัฒนธรรมที่ผู้เรียนมีความแตกต่างหลากหลายทางด้านวัฒนธรรมและภาษามากขึ้น ครูจึงควรมีการแสดงพฤติกรรมเชิงบวกให้ผู้เรียนตระหนักในตนเอง แสดงความสนใจและใส่ใจ เข้าใจถึงอารมณ์

ความรู้สึก ให้กำลังใจขณะที่ทำกิจกรรม และที่สำคัญครูต้องมีความยุติธรรมเพื่อทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกปลอดภัย

6. ความสามารถทางวัฒนธรรม : ความสามารถในการเข้าใจและเปิดใจในการยอมรับผู้เรียนที่มีความแตกต่างหลากหลายเข้าสู่ชั้นเรียน ครูไม่จำเป็นต้องเข้าใจหรือรู้จักทุกวัฒนธรรม แต่ครูต้องเป็นผู้ที่ยินดีต้อนรับที่จะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้เรียนไปพร้อม ๆ กัน เช่น มีทัศนคติที่ดีต่อผู้เรียน มีความเชื่อมั่นในตัวผู้เรียน เคารพและให้เกียรติผู้เรียน เข้าใจถึงพัฒนาการพื้นฐานและตระหนักถึงความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคน และสนับสนุนผู้เรียนตามศักยภาพ

เมื่อสถาบันการศึกษามีครูที่พร้อมไปด้วย Soft skills ย่อมส่งผลให้คุณภาพการศึกษาดีขึ้นและเกิดประโยชน์ที่ดีกับผู้เรียน มีความสุขในการเรียน มีความเชื่อมั่น กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก มีวินัยเคารพกฎ ระเบียบ มีทักษะในด้านการคิด สามารถค้นคว้าหาข้อมูล ได้เรียนรู้และพัฒนาตามศักยภาพของตนเอง เข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล และรู้จักเคารพผู้อื่น มีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีความรับผิดชอบ มีคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะช่วยหล่อหลอมให้ผู้เรียนเป็นบุคคลที่มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดีและคนเก่งถือเป็นเป้าหมายหลักของการจัดการศึกษา จำเป็นต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียน โดยเฉพาะการจัดการศึกษาในพื้นที่สังคมพหุวัฒนธรรม เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวมีอัตลักษณ์เฉพาะของพื้นที่ ครูมีความจำเป็นอย่างมากที่จะต้องมี Soft skills เพื่อเอื้ออำนวยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ภายใต้ความแตกต่างทางวัฒนธรรม การอยู่ด้วยความเข้าใจ ร่วมมือร่วมใจ ปราศจากอคติทางเชื้อชาติ ศาสนา ลดการแบ่งแยก และมองเห็นประโยชน์การพึ่งพาอาศัย ซึ่งเป็นการเรียนรู้ควบคู่กับวิถีชีวิตภายใต้ความเสมอภาค

การพัฒนา Soft skills สำหรับครูในสังคมพหุวัฒนธรรม

Soft skills เป็นสิ่งสำคัญและมีความจำเป็นสำหรับครู ในการพัฒนาให้ครูเกิด Soft skills จึงต้องอาศัยการลงมือปฏิบัติและผ่านการซึมซับประสบการณ์ ไม่สามารถสอนผ่านหนังสือหรือรับฟังบรรยาย การพัฒนาจึงต้องเรียนรู้ผ่านกิจกรรมให้มากกว่าการนั่งฟังเพียงอย่างเดียว จากการศึกษาของ Cimatti (2016) กล่าวว่า รูปแบบการพัฒนา Soft skills ที่ดีนั้นควรเสริมสร้างผ่านกระบวนการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม เพราะกระบวนการกลุ่มจะมุ่งเน้นการตั้งเป้าหมายของปัญหาและให้สมาชิกได้ช่วยกันสำรวจและแสดงความรู้สึก อารมณ์ ความคิด ความรู้สึก และปัญหาของตนเอง พร้อมทั้งเอื้ออำนวยให้สมาชิกในกลุ่มฝึกการยอมรับตนเอง พร้อมทั้งกล้าเผชิญปัญหา ตลอดจนร่วมหาแนวทางในการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อปรับปรุงตนเองที่อาศัยการเรียนรู้ร่วมกันภายในกลุ่ม เรียนรู้บทบาทของการเป็นผู้ให้และผู้รับ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันที่นำไปสู่การพัฒนาตนเอง

ในขณะเดียวกัน Majid et al. (2019) ซึ่งได้วิจัยเรื่อง Importance of soft skills for education and career success และมีการเสนอแนะการพัฒนา Soft skills โดยการอภิปรายกลุ่มย่อย การฝึกทักษะ การแสดงละคร การใช้บทบาทสมมติ การใช้สถานการณ์จำลอง การเล่นเกม การทำงานร่วมกัน และการเผชิญสถานการณ์ โดยตัวบ่งชี้การประเมินอาจใช้วิธีการสังเกตการณ์มีส่วนร่วม การประเมินจากสมาชิกในกลุ่ม ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้สามารถทำให้เกิดขึ้นได้ภายในกระบวนการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม และทักษะ Soft skills สามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลาโดยอาศัยการอบรมและการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ

แนวทางในการการพัฒนา Soft skills สำหรับครูในสังคมพหุวัฒนธรรม มุมมองของผู้เขียน เห็นว่าการพัฒนาให้ประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับประสบการณ์ วิธีการ และการเพิ่มศักยภาพให้ ครูมีวิธีการพัฒนา Soft skills ให้มากขึ้น ควรเป็นประเด็นที่ทางสถาบันการศึกษาและครูจำเป็นต้องให้ความสำคัญและใส่ใจเทียบเท่ากับการจัดการเรียนการสอน โดยผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาดูควรมีการจัดช่วงเวลาสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ๆ ละ 1-2 ชั่วโมง ต่อสัปดาห์ สำหรับกิจกรรมกระบวนการปรึกษาเป็นกลุ่ม (Group counseling) หรือ กิจกรรม Talk and share เพื่อให้ครูแต่ละคนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในประเด็นเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะ Soft skills ของครูที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนไม่ว่าจะเป็นทักษะด้านการสื่อสาร การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำ การแก้ไขปัญหา การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และสังคมของตนเอง การพัฒนาความสามารถทางวัฒนธรรม โดยให้ครูได้มีโอกาสสะท้อนคิด (Reflection) และประเมินผล (Evaluation) ถึงเรื่องราวและสถานการณ์ด้วยตนเอง จนกระทั่งเกิดการเรียนรู้และการตัดสินใจลงมือเปลี่ยนแปลงตัวเองที่แตกต่างไปจากเดิมอันเป็นผลมาจากการเรียนรู้ นอกจากนี้กระบวนการดังกล่าวยังถือเป็นการเสริมสร้างให้ครูเกิดการเรียนรู้ในรูปแบบ Professional learning communication: PLC อีกด้วยที่ครูมีวิสัยทัศน์ร่วมกันในการมุ่งสู่การพัฒนาการเรียนการสอน สู่คุณภาพผู้เรียน ร่วมแรง ร่วมใจ และร่วมมือ เปิดใจ รับฟัง เสนอวิธีการนำสู่การปฏิบัติ และประเมินร่วมกัน มีภาวะผู้นำและผู้ตามในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีความเป็นกัลยาณมิตรทางวิชาชีพเพื่อเติมเต็มส่วนที่ขาดของแต่ละคน โดยถือเป็นการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กรที่เปิดโอกาสการทำงานช่วยเหลือกันมากกว่าการสั่งการ และมีชั่วโมงพูดคุยที่นำไปสู่การพัฒนาครูและนักเรียน หากสถาบันการศึกษาจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนา Soft skills จะทำให้ครูได้มีโอกาสทบทวนตนเองในมุมมองหรือประสบการณ์กับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน เพื่อช่วยให้ครูได้เรียนรู้และปรับเปลี่ยนตนเองไปสู่การมี Soft skills ที่เหมาะสม มีบรรยากาศในการสอนและมีอารมณ์ในเชิงบวกที่ถ่ายทอดไปยังผู้เรียน ซึ่งกระบวนการปรึกษาเป็นกลุ่ม (Group counseling) เพื่อพัฒนา Soft skills สำหรับครูในสังคมพหุวัฒนธรรม สามารถทำได้ดังนี้

1. **การสร้างสัมพันธภาพที่ดี** ระหว่างครูแต่ละคนภายในกลุ่มเพื่อนำไปสู่ความรู้สึกไว้วางใจ อุ่นใจ และกล้าเปิดเผยตนเองมากยิ่งขึ้น โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ครูแต่ละคนที่สอนผู้เรียนในสังคม พหุวัฒนธรรมได้มีทักษะ Soft skills ที่ดี โดยเริ่มต้นจากการให้ครูได้บอกเล่าอารมณ์ ความรู้สึก และ เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน 1 สัปดาห์ที่ผ่านมาอย่างอิสระและเสมอภาค โดยให้ครูได้ระบุถึง เหตุการณ์ทั้งเชิงบวกและเชิงลบ เพื่อทบทวนสภาวะทางอารมณ์และการจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นของ ตนเอง

2. **การสำรวจปัญหาที่เกิดขึ้นของครูในชั้นเรียน** ในขณะที่เกิดปัญหขึ้นในชั้นเรียนไม่ว่าจะเป็น ปัญหาด้านการสื่อสารการใช้ภาษา ปัญหาการแบ่งพรรคแบ่งพวกระหว่างผู้เรียน ปัญหาผู้เรียนที่มีความแตกต่างหลากหลาย หรือแม้แต่ปัญหาทางด้านอารมณ์ของตัวครูทั้งเชิงบวกและเชิงลบในชั้นเรียน โดยเริ่มต้นให้ครูได้อธิบายพฤติกรรมที่แสดงออกมาต่อหน้าผู้เรียน และผลกระทบที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน หลังจากทีครูจัดการกับปัญหาและแสดงอารมณ์เชิงบวกและลบ โดยให้ครูสังเกตตนเองและสอบถาม ความรู้สึกของผู้เรียน เพื่อให้ครูประเมินและเติมเต็ม Soft skills ของตนเองให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3. **การเข้าใจปัญหาและสาเหตุ ความต้องการ** การเข้าใจสาเหตุของปัญหาและอารมณ์เชิงลบ ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน เริ่มต้นโดยให้ครูสำรวจและทำความเข้าใจสาเหตุหรือสิ่งเร้าที่กระตุ้นให้เกิดปัญหา ภายใต้สถานการณ์ต่าง ๆ เมื่อครูได้เข้าใจสาเหตุหรือทักษะบางด้านที่ครูยังขาดอยู่ครูก็สามารถที่จะ รับมือหรือจัดการกับสาเหตุเหล่านั้นได้

4. **การวางแผนแก้ไขปัญหา** ครูแต่ละคนร่วมกันวางแผนจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นพร้อมกับการ ร่วมกันค้นพบแนวทางหรือวิธีการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน ซึ่งจุดนี้เป็นการสะท้อนถึง เทคนิคต่าง ๆ ในเชิงบวกจากประสบการณ์ที่แต่ละคนมี เพื่อช่วยให้ครูได้รับรู้และเรียนรู้ตัวเองผ่าน สมาชิกกลุ่มจากประสบการณ์ที่แตกต่างกัน พร้อมทั้งมีแนวทางและวิธีการ ทักษะต่าง ๆ มาปรับใช้ใน ห้องเรียนของตน ผ่านการร่วมกันค้นหาแนวทางที่เหมาะสมกับตนเอง เช่น จัดการอารมณ์เชิงลบ ของตนเอง มีทักษะการสื่อสารที่ดี มีภาวะความเป็นผู้นำ ออกแบบกิจกรรมได้อย่างสร้างสรรค์ แก้ไข ปัญหาซับซ้อนที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน ตลอดจนมีทัศนคติที่เหมาะสมกับปราศจากอคติและส่งเสริมให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ร่วมกันบนความแตกต่าง เคารพและยอมรับผู้เรียนทุกคนอย่างไม่มีเงื่อนไข ผ่านบรรยากาศแบ่งปันประสบการณ์ที่เป็นการเรียนรู้ร่วมกัน การลองฝึกทักษะการสื่อสารเชิงบวก การฝึกทักษะการทำงานร่วมกัน ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ถือเป็นการถอดบทเรียนที่สำคัญและเกิดประโยชน์ สำหรับครู ผู้เรียน และสถานศึกษา รวมถึงเป็นการเสริมสร้างการร่วมกันพัฒนาทักษะ Soft skills สำหรับครูในสังคมพหุวัฒนธรรม

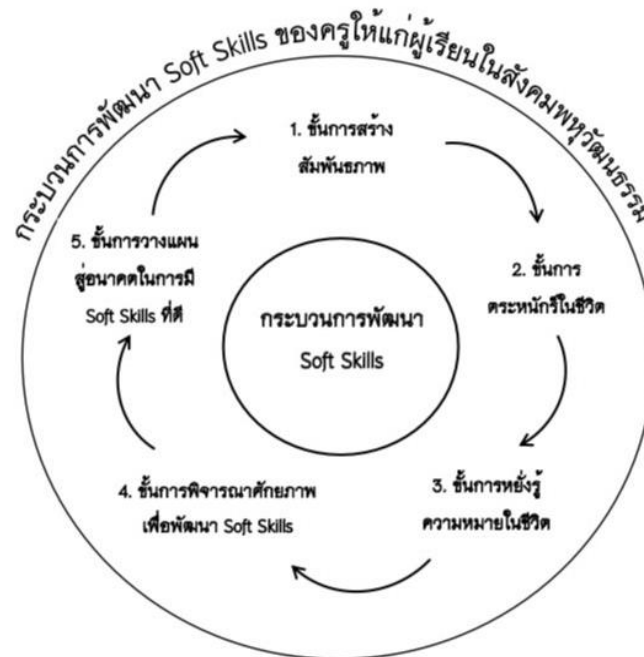

5. การยุดิ การพัฒนา Soft skills ไม่ได้จะจบเพียงแค่การฝึกฝนและการทำกิจกรรมร่วมกัน จบลงเพียงเท่านั้น แต่ครูทุกคนที่ร่วมดำเนินกิจกรรมกันมาจะต้องมีพันธสัญญาใจที่จะนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ ฝึกฝนไปต่อยอดในการพัฒนาตนเองต่อไปแม้กระบวนการยุดิกลุ่มได้จบลงแล้ว ตลอดจนเสริมสร้าง กำลังใจซึ่งกันและกันให้พัฒนาตนเองต่อไปเรื่อย ๆ เพราะทักษะ Soft skills เมื่อเกิดขึ้นแล้วจะเป็นสิ่งที่ ติดตัวครูไม่เพียงแต่นำไปใช้ในการจัดการห้องเรียนเพียงอย่างเดียว แต่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันให้ครูกลายเป็นครูที่มีความสมบูรณ์พร้อมทั้งทางด้านวิชาการและจิตวิญญาณความเป็น ครูอย่างแท้จริง

จากกระบวนการให้การปรึกษาเป็นกลุ่ม (Group counseling) ต่อการพัฒนา Soft skills สำหรับ ครูในสังคมพหุวัฒนธรรมข้างต้นนั้น ผู้เขียนมองว่านอกจากจะเกิดผลดีกับครูแล้วยังส่งผลดีต่อผู้เรียน อีกด้วย โดยครูสามารถเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับผู้เรียน เข้าใจผู้เรียนมากยิ่งขึ้น เข้าถึง พฤติกรรมที่เป็นปัญหาและความต้องการของผู้เรียนได้ชัดเจน ซึ่งผู้เรียนจะได้รับการส่งเสริมให้จัดการ กับปัญหาของตนได้ทันทั่วทั้งที่ ตลอดจนมี Soft skills และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่สถาบันการศึกษา กำหนดไว้

นอกจากนี้เมื่อครูมี Soft skills ที่ดีแล้วย่อมส่งผลและนำไปสู่การพัฒนาให้ผู้เรียนมี Soft skills ที่ดีด้วยได้เช่นกัน ซึ่งผู้เขียนขอเสนอกระบวนการพัฒนา Soft skills ของครูให้แก่ผู้เรียนในสังคม พหุวัฒนธรรม ที่ได้ประยุกต์ใช้ตามแนวทางกระบวนการปรึกษาเชิงจิตวิทยาข้างต้นที่ได้กล่าวไปร่วมกับการ ให้ผู้เรียนเกิดการสร้างความหมายในชีวิตตามแนวคิดของ Tien and Wang (2016) ซึ่งการพัฒนา ผู้เรียนในสังคมพหุวัฒนธรรมเพื่อให้เกิด Soft skills โดยผ่านการเรียนรู้การเข้าใจความหมายในชีวิต จะช่วยให้ผู้เรียนมีมุมมองที่เข้าใจโลกและชีวิตมากยิ่งขึ้นซึ่งเป็นผลดีต่อการอยู่ร่วมกับบุคคลในสังคมที่มี ความแตกต่างหลากหลายทางภาษา วัฒนธรรม ศาสนา เชื้อชาติ และความเป็นอยู่ เพราะการที่ผู้เรียน มี Soft skills ที่ดีจากที่มี Soft skills ในเบื้องต้นนั้น ย่อมทำให้ผู้เรียนสามารถรู้จักตนเอง มีแรงจูงใจที่ดี ในการศึกษาเล่าเรียน นำตนเองได้ มีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่น มีสำนึกที่ดีต่อตนเอง ผู้อื่น ชุมชน สังคม และธรรมชาติพัฒนาให้ตนเองมีแรงบันดาลใจและนำไปสู่การพัฒนาความก้าวหน้าในอาชีพของ ตนในอนาคต

ดังนั้นผู้เขียนขอเสนอโมเดลการประยุกต์ใช้ Soft skills ของครูให้แก่ผู้เรียนในสังคม พหุวัฒนธรรมเพื่อให้เห็นภาพชัดเจนและเข้าใจง่ายต่อการนำไปใช้มากยิ่งขึ้น ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แสดงกระบวนการพัฒนา Soft Skills ของครูให้แก่ผู้เรียนในสังคมพหุวัฒนธรรม

กระบวนการพัฒนา Soft skills ดังกล่าวประกอบไปด้วย 5 ขั้นตอน มีรายละเอียดดังนี้

ขั้นที่ 1 การสร้างสัมพันธภาพ เป็นขั้นเริ่มต้นซึ่งครูต้องสร้างบรรยากาศความรัก ความเข้าใจ ความไว้วางใจ ยอมรับ ให้เกียรติ เปิดโอกาส ลดอคติ และลดช่องว่างระหว่างกันเพื่อการเข้าถึงผู้เรียน ภายใต้บทบาทหน้าที่ครู ไม่ว่าจะเป็นครูประจำชั้น ครูประจำวิชา หรือแม้แต่ครูแนะแนวที่มีหน้าที่โดยตรงในการมอบวิชาชีวิตให้แก่ผู้เรียนซึ่งเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เติบโตอย่างมีคุณภาพบนพื้นฐานของการรู้จักตนเองและผู้อื่น ซึ่งในขั้นแรกของการสร้างสัมพันธภาพนั้นครูต้องมีหัวใจแห่งความเข้าใจ ยอมรับในความแตกต่างที่เป็นไปตามพัฒนาการตามวัยและความแตกต่างของผู้เรียนในบริบทสังคมพหุวัฒนธรรมเพื่อให้ผู้เรียนกล้าที่จะเปิดเผยเรื่องราวชีวิตด้วยความรักและความไว้วางใจร่วมกัน

ขั้นที่ 2 การตระหนักรู้ในชีวิต เป็นการสำรวจเรื่องราวชีวิต ที่ครูสามารถเก็บรวบรวมข้อมูล ผ่านการสัมภาษณ์พูดคุย จากแฟ้มประวัติข้อมูล หรือแม้แต่การใช้ทักษะการให้การศึกษาเชิงจิตวิทยา เบื้องต้นผ่านการถาม การรับฟัง การทวนความ การสรุปความ การสะท้อนความรู้สึก การทำให้กระจ่าง และการสรุป เพื่อสรุปประเด็นและระบุเรื่องราวที่ผู้เรียนต้องการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไข

Soft skills ของตนเองให้ดีขึ้น ผ่านตระหนักรู้และสะท้อนเรื่องราวออกมาเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการสำรวจตนเองต่อไป

ขั้นที่ 3 การหยั่งรู้ความหมายในชีวิต เป็นการเอื้ออำนวยให้ผู้เรียนได้มีการสำรวจลึกลงไปจากการตระหนักรู้ในชีวิตที่ทำให้เกิดการเข้าใจถึงบริบททางสังคม วัฒนธรรม ชีวิตความเป็นอยู่ การรับรู้ค่านิยมต่าง ๆ ซึ่งการหยั่งรู้นั้นไม่ได้เป็นเพียงแต่การเข้าใจและเป็นการตระหนักรู้เพียงผิวเผินเท่านั้น แต่ยังหมายรวมถึงลึกไปถึงการเข้าใจที่จริงแท้ มีความแจ่มแจ้งที่สามารถมองเห็นถึงความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ ของสิ่งที่เป็นปัญหา โดยเฉพาะในสังคมพหุวัฒนธรรมที่มีความซับซ้อนมากกว่าสังคมอื่น ครูจึงต้องเอื้อให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการหยั่งรู้ที่เป็นการยอมรับและเข้าใจสิ่งที่เป็นปัญหาอันมาจากความแตกต่างแต่สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติ ภายใต้การพัฒนาให้ตนเองเกิด Soft skills ที่ดี

ขั้นที่ 4 การพิจารณาคักยภาพเพื่อพัฒนา Soft skills ของตนเอง เป็นขั้นที่ผู้เรียนมีความเข้าใจตนเองมากยิ่งขึ้น รับรู้ความสนใจ ความถนัด ตัวตน บุคลิกภาพที่ชัดเจน โดยมีครูเป็นพี่เลี้ยงเพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการตกผลึกจากประสบการณ์ของตน ผ่านการสังเกต ใคร่ครวญ ซึ่งเป็นการถอดบทเรียนของตนเอง (Abstract conceptualization) อันจะนำไปสู่แนวทางในการพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น (Self- development)

ขั้นที่ 5 การวางแผนสู่อนาคตในการมี Soft skills ที่ดี เป็นการนำความหมายในชีวิตที่ผ่านมาจากการสำรวจ การทำความเข้าใจมาประยุกต์ใช้ โดยการระบุพฤติกรรมที่ต้องการพัฒนาในลักษณะรูปธรรม มีการเชื่อมโยงประสบการณ์ภายนอกต่าง ๆ ร่วมกับประสบการณ์ภายในตนเองที่นำไปสู่การสร้างเป้าหมายในอนาคตเพื่อนำมาวางแผนปฏิบัติอย่างเป็นระบบ และนำแผนนั้นไปเตรียมตัวเพื่อทดลองทำสิ่งใหม่ ๆ อีกครั้งหนึ่ง (Active experimentation) มีการสร้างแรงเสริมทางบวกให้กับตนเอง หมั่นเติมเต็มและสร้างความหมายใหม่ให้กับชีวิต ที่นำไปสู่การพัฒนาตนเองให้เกิดความมั่นใจในตนเองมากขึ้น (Self - confidence) มีความภาคภูมิใจในตนเอง (Self-esteem) และเกิดความเชื่อมั่นในศักยภาพแห่งตน (Self- efficacy) ที่พร้อมจะเผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ โดยอาศัยความสามารถของผู้เรียนเป็นหลักและมีครูที่คอยเป็นผู้สนับสนุนอยู่เคียงข้าง

จากแนวการพัฒนา Soft skills ของครูจึงเห็นได้ว่าครูต้องเป็นแบบอย่างให้กับผู้เรียนทั้งทางด้านวิชาการวิชาชีพ ความประพฤติ บุคลิกภาพ การมีครูที่เป็นแบบอย่างที่ดีจะทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และซึมซับตัวแบบที่ถูกต้อง เพราะการเป็นแบบอย่างที่ดีมีค่ามากกว่าคำสอน ฉะนั้นหากครูเป็นแม่พิมพ์ที่ดีและชัดก็จะสามารถหล่อหลอมลูกศิษย์ให้เป็นคนดีและคนเก่งได้เหมือนแม่พิมพ์ เพราะผู้เรียนจะเรียนรู้ ซึมซับ พัฒนา Soft skills ผ่านการสังเกตต้นแบบจากครูของตนเอง ถ้าครูเป็นแบบอย่างที่ดี

สำหรับผู้เรียน ผู้เรียนจะเติบโตและพัฒนาตนเองให้เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้อื่นต่อไป มีส่วนร่วมในเชิงบวกกับสังคมที่ตนเองอาศัยอยู่ มีทัศนคติที่ดีทั้งต่อตนเองและผู้อื่นไม่ว่าจะเป็นชนชาติใดก็สามารถประสบความสำเร็จในชีวิตได้ ความเชื่อเช่นนี้ที่ถ่ายทอดผ่านมาจากครูจะช่วยให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อตนเองและเพิ่มความมั่นใจในการเรียนให้แก่ผู้เรียน จนทำให้เกิดการยอมรับนับถือตนเองและยอมรับความแตกต่างของผู้อื่น ดังนั้นครูจึงเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างมากที่ต้องมีทักษะที่หลากหลายซึ่งหนึ่งในทักษะที่ครูควรมี คือ Soft skills เพราะพฤติกรรมและการแสดงออกของครูย่อมส่งผลต่อผู้เรียนเพราะหน้าที่ของครูไม่ได้มีเพียงแต่การสอนเพียงอย่างเดียว ครูจำเป็นต้องเป็นแบบอย่างในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านการสื่อสาร ภาวะผู้นำ การทำงานเป็นทีม การแก้ไขปัญหา ความฉลาดทางอารมณ์ ความสามารถทางวัฒนธรรมภายใต้ความเข้าใจผู้อื่น และสามารถรักษาความเป็นแม่พิมพ์ที่คมชัดในทุกมิติภายใต้สภาพสังคมที่มีความเปลี่ยนแปลงและหลากหลายทางวัฒนธรรมเช่นในปัจจุบัน

บทสรุป

ครูเป็นอาชีพที่สังคมและสถานศึกษาคาดหวังให้มี Soft skills ค่อนข้างมาก เนื่องจาก Soft skills เป็นตัวที่บ่งชี้ถึงความเป็นครูมืออาชีพ โดยเฉพาะครูที่ทำงานภายใต้บริบทสังคมพหุวัฒนธรรมที่ต้องเรียนรู้การอยู่ร่วมกันและเข้าใจในความแตกต่างหลากหลายของทั้งผู้เรียนและสภาพสังคม เพื่อให้การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เสมอภาค เท่าเทียมและเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียนที่เป็นการเรียนรู้ผ่าน “วิถีชีวิตในบริบทพหุวัฒนธรรม” และเปิดพื้นที่ให้ทุกคนได้ตระหนักและเห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างอย่างสันติ ซึ่ง Soft skills ที่ครูควรมีนั้นประกอบไปด้วย 6 ทักษะ คือ การสื่อสารและการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียน ทักษะภาวะผู้นำ ทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะการแก้ไขปัญหา ทักษะความฉลาดทางอารมณ์และสังคม และทักษะสุดท้าย คือ ทักษะความสามารถทางวัฒนธรรมที่อยู่บนพื้นฐานของสมรรถนะด้านการตระหนักรู้ การมีความรู้ความเข้าใจและการมีทักษะด้านพหุวัฒนธรรม การพัฒนาให้ครูมี Soft skills นั้นผู้บริหารสถานศึกษาและครูควรให้ความสำคัญต่อการพัฒนาทักษะดังกล่าวให้มีศักยภาพความเป็นครูอย่างแท้จริง การจัดกิจกรรมในลักษณะของกระบวนการปรึกษาเป็นกลุ่ม (Group counseling) ในการพัฒนา Soft skills เป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถดำเนินการได้เพื่อสนับสนุนให้ครูได้ตระหนัก และพัฒนาทักษะทางด้าน Soft skills ของตนเองให้ดียิ่งขึ้น และการเรียนรู้ดังกล่าวยังทำให้ครูมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันจากประสบการณ์ตรงมีการทำงานในลักษณะของความเป็นทีมที่เป็นไปเพื่อพัฒนานักเรียนอย่างเป็นองค์รวมทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา นอกจากนี้เมื่อครูมี Soft skills ที่ดีแล้วย่อมส่งผลและนำไปสู่การพัฒนาให้ผู้เรียนมี Soft skills ที่ดีด้วยได้เช่นกัน โดยผ่านการซึมซับประสบการณ์ในเชิงบวก

ต่อการดำเนินชีวิตทั้งทางด้านการศึกษา ส่วนตัวสังคม และอาชีพ ดังนั้น Soft skills จึงเป็นสิ่งที่ต้องอาศัยการบ่มเพาะ ฝึกฝน พัฒนา โดยเฉพาะสำหรับ “ครู” ที่ถือเป็นวิชาชีพและแม่พิมพ์ที่สำคัญในการพัฒนาการศึกษาและเยาวชนของประเทศ ให้สามารถปฏิบัติตนอยู่บนเส้นทางของการเป็นครูที่ดีที่มีความสมดุลทั้งศาสตร์ทางด้านวิชาการ วิชาชีพ และมีจิตวิญญาณของความเป็นครูอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

ครูและผู้บริหารสถานศึกษา ควรร่วมกันจัดกิจกรรมพัฒนา Soft skills อย่างสม่ำเสมอ เพื่อเติมเต็มแก้ไขปัญหา และนำมาซึ่งการออกแบบกิจกรรมอย่างสร้างสรรค์ให้แก่ครูผ่านกระบวนการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม นอกจากนี้ต้องมีการปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนและบุคลากรทางการศึกษา ในการจัดการครูเข้าชั้นเรียน โดยต้องคำนึงถึงครูที่มี Soft skills ที่ดี มิใช่มีทักษะความรู้เพียงอย่างเดียว เพราะผู้เรียนที่ประสบความสำเร็จในการเรียนต้องมีพื้นฐานมาจากครูที่มีความรู้ดีและมี Soft skills ที่ดี ตลอดจนต้องปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กรเน้นการทำงานช่วยเหลือกันมากกว่าการสั่งการ มีชั่วโมงพูดคุย ผ่านขั้นตอนดำเนินการพัฒนาเครือข่ายชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 3 ขั้นตอน คือ 1) Plan ร่วมวางแผนกำหนดเป้าหมายของการแก้ไขปัญหา Soft skills ของครูที่เกิดขึ้นในสังคมพหุวัฒนธรรม 2) Do ลงมือปฏิบัติ ฝึกฝนพัฒนา Soft skills และร่วมสังเกตการณ์สอนของครูที่ควรทำอย่างน้อย 2 ครั้ง ใน 1 ภาคเรียน หลังจากที่ได้พัฒนา Soft skills โดยต้องมีการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง 3) See สะท้อนคิดการผลการปฏิบัติงาน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่เกิดจากการพัฒนา Soft skills ร่วมกันจนเกิดเป็นวัฒนธรรมในโรงเรียน ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นแนวทางที่ดีสำหรับครูและผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพภายใต้การเรียนรู้ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม

รายการอ้างอิง

- ชรินทร์ มั่งคั่ง. (2562). การรู้พหุวัฒนธรรมศึกษาและการปฏิบัติเชิงวิชาชีพของครูสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 13(1), 79–90.
- ฐาปกรณ์ อ่วมสถิตย์. (2564). การพัฒนาทักษะซอฟต์แวร์สเกลด้วยการดำเนินโครงการจิตอาสา ตามแนวทางจิตตปัญญาศึกษา. *วารสารศิลปศาสตร์ราชภัฏสุราษฎร์ธานี*, 3(1), 37–50.
- ฐิติกาญจน์ บุญรักษา อินทาบัจ, และอรัญญา ดุษฎีคำภี. (2560). สมรรถนะทางพหุวัฒนธรรมในการปรึกษาเชิงจิตวิทยา. *วารสารจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต*, 7(2), 45–65.
- นัตยา หล้าทูนรินกุล. (2561). *ครบเครื่อง เรื่อง PLC ให้มีนวัตกรรมในยุค Thailand 4.0*. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น.

- มณฑิรา อึ้งน้อย, รัชชกาญจน์ ทองถาวร, และไพบุณย์ อุปันโน. (2563). การพัฒนาจิตรู้เคารพของเด็กปฐมวัยในบริบทพหุวัฒนธรรม. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์*, 22(3), 177–190.
- วิจารณ์ พานิช. (2558). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ ในศตวรรษที่ 21. *วารสารนวัตกรรมการเรียนรู้*, 1(2), 1–12.
- ศรีมณเฑาะ เกษสาคร. (2554). การพัฒนารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำพหุวัฒนธรรมของหัวหน้าสาขาวิชาภาษาอังกฤษ ในมหาวิทยาลัยเอกชน (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2557). *จรรยาบรรณวิชาชีพ*. สืบค้นจาก <http://legacy.orst.go.th/?knowledge>
- สิทธิชัย ทองมาก, วุฒิชัย เนียมเทศ, เรชา ชูสุวรรณ, และฤทัยชนนี สิทธิชัย. (2561). เหลียวหลังแลหน้าคุณภาพการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. *วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 5(ฉบับพิเศษ), 186–198.
- ไหมไทย ไชยพันธุ์. (2562). *การพัฒนาพฤติกรรมมนุษย์*. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Almeida, S. C., Moore, D., & Barnes, M. (2018). Teacher identities as key to environmental education for sustainability implementation: A study from Australia. *Australian Journal of Environmental Education*, 34(3), 228–243.
- Anderson, B. M. (2020). *The Most In-Demand Hard and Soft Skills of 2020*. Retrieved from <https://www.linkedin.com/business/talent/blog/talent-strategy/linkedin-most-in-demand-hard-and-soft-skills>
- Baharudin, D. F. (2012). Perception and understanding of counselor trainees on multicultural counseling in Malaysia. *Proceedings of Asia Pacific RIM International Counseling Conference*. Hong Kong.
- Capella University. (2018). *6 Essential Soft Skills for K–12 Teachers*. Retrieved from <https://www.capella.edu/blogs/cublog/essential-soft-skills-for-k-12-teachers/>
- Cimatti, B. (2016). Definition, Development, Assessment of Soft Skills and Their Role for the Quality of Organizations and Enterprises. *International Journal for Quality Research*, 10(1), 97–130.
- Crawford, A., Weber, M. R., & Lee, J. (2020). Using a grounded theory approach to understand the process of teaching soft skills on the job so to apply it in the hospitality classroom. *Journal of Hospitality, Leisure, Sport & Tourism Education*, 26(1), 100239.
- Gruzdev, M. V., Kuznetsova, I. V., Tarkhanova, I. Yu. & Kazakova, E. I. (2018). University Graduates' Soft Skills: The Employers' Opinion. *European Journal of Contemporary Education*, 7(4), 690 – 698.

- Huda SA, N., Suyanto., Arifi, A., Putranta, H., & Munir Azizah, A. N. (2021). Experiences of Participants in Teacher Professional Education on Obtaining Soft Skills: A Case Study in Indonesia European. *Journal of Educational Research*, 10(1), 313 – 325.
- Inspire Education. (2013). *Professional Development – Hard And Soft Skills For Teachers*. Retrieved from <https://www.inspireeducation.net.au/blog/professional-development-hard-and-soft-skills-for-teachers/>
- Jaladin, R. A. M., & Simmonds, J. G. (2011). Perceived multicultural counselling competence of professional counsellors in Malaysia: A national 246 survey. *Paper presented at the International Counseling Conference, Bandung, Indonesia*.
- Mailool, J., Retnawati, H., Arifin, S., Kesuma, A. T., & Putranta, H. (2020). Lecturers' experiences in teaching soft skills in the teacher profession education program (TPEP) in Indonesia. *Problems of Education in the 21st Century*, 78(2), 215–234.
- Majid, S., Liming, Z., Tong, S., & Raihana, S. (2019). Importance of Soft Skills for Education and Career Success. *International Journal for Cross-Disciplinary Subjects in Education (IJCDSE)*, 2(2), 1036–1042.
- Malykhin, O., Aristova, N., Kalinina, L., & Opaliuk, T. (2021). Developing Soft Skills among Potential Employees: A Theoretical Review on Best International Practices. *Postmodern Openings*. 12(2), 210–232.
- Skill Builder Pro. (2018). *Soft Skills: The Hard Skills for Today's Workforce*. Retrieved from https://mma.pnnews.wire.com/media/792186/Soft_Skills__The_Hard_Skills_for_Today_s_Work-force_Final.pdf?p=original.
- Tien, H. L. S, & Wang, Y. C. (2016). Career counseling research and practice in Taiwan. *The Career Development Quarterly*, 64, 231–243.